

Neler değişmedi ki! Dünya dönerken kendi ekseni etrafında dönebilene de ne mutlu....”

GOETHE

SEVGİLİ VELİLER,

Günden güne geliştiğini, değiştiğini gözlemlediğiniz çocuklarımızın büyüdüğü ihtiyaçlarının, tepkilerinin, duygularının da değiştiğini farkederiz. Zaman zaman verdikleri tepkileriyle zaman zaman olaylara karşı yaklaşımlarıyla bizi şaşırtırlar. Verdikleri farklı tepkilerle “acaba neden böyle davranıyor?” ya da “bu çocuk hiç böyle yapmazdı!” gibi düşünceler geçer aklımızdan.

Çocuklarımızı anlayabilmek, ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve gerekli yardımı verebilmek; onların dönemsel gelişim süreçlerini tanımakla mümkündür.

9-12 YAŞ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

İkinci çocukluk döneminin son iki hatta üç yılını kapsayan dönem Ergenlik Öncesi, Ön Ergenlik ya da Puberte olarak adlandırılmaktadır. Diğer çocukluk yıllarına kıyasla bu dönemdeki büyüme ve gelişmenin niteliğinde farklılıklar ortaya çıkar. Tabi ki, dönemsel olarak başlangıç ve bitiş tarihlerinde genişlemeler, esnemeler olabilir. Ön ergenlik dönemi genelde dört ve beşinci sınıflara rastlar.

❖ Fiziksel-Motor Gelişim:

Bu yaşlarda erken gelişen kız ve erkek çocuklar, ergenlik çağı gelişim özelliklerini göstermeye başlarlar. Bu gelişim özellikleri çocuklarda çeşitli fiziksel ve hormonal değişikliklere yol açabilir. Bu değişimler ani ve hızlı olabilir. Bu dönemdeki hızlı değişimler ve gelişmeler kızlarda daha belirgin olup erkeklerde daha arkadan takip etmektedir. Kemiklerin hızlı büyümesinden kaynaklanan eklem ağrıları görülebilir. Ayna karşısında geçirilen zamanlar artar, dış görünüm daha da bir önem kazanır. Bu dönemde çocukların neler yaşayabileceklerini bilmelerinde fayda vardır. Anne –babalar çocuklarının yaşına uygun olarak, çok detaya inmeden, bu değişim ve gelişimin doğal olduğunu anlatmalıdır. Dış görünümün bir parçası olan boy ve kilo ile ilgili kaygılar gözlenebilir. Bu konulara gerekli ilginin gösterilmesi, destek olunması ve gerekirse uzman bir kişiden yardım alınması önemlidir. Heyecanlı ve çok enerjiktirler. Bu nedenle, oldukça fazla besin tüketmeye, fiziksel aktiviteye ve uykuya gereksinim duyabilirler. Küçük kasları da iyi gelişmiştir. Evde ilgileri doğrultusunda aktiviteler için uygun ortam yaratılması, yetenek ve becerilerinin ortaya çıkmasına ve gelişmesine katkıda bulunabilir.

❖ Sosyal- Duygusal Gelişim:

Çocuklarda 9-10 yaşlarından itibaren arkadaş beğenisi güçlü bir ihtiyaca dönüşmeye başlar. Davranışlarının, değerlerinin oluşumunda arkadaşların önemli bir rolü vardır. Bir gruba ait olma bilinci önemli hale gelmiştir. Grup kuralları ve normları daha önemlidir. Grup kurallarına uymadığı koşulda dışlanma tehlikesiyle karşı karşıya gelmek çok kaygı vericidir. Arkadaşlık ilişkilerinden beklentiler yüksektir, arkadaşlara daha büyük anlamlar yüklenir ve arkadaşlıkları kaybetmek korkusu çok yoğundur.

Çocuk olumlu özelliklere sahip yaşlılarından oluşan bir grubun üyesiye, arkadaşlarından olumlu yönde; aksi takdirde arkadaşlıklarından olumsuz yönde etkilenebilir. Bu durumda, anne baba olarak sizlerin, çocuğunuzun arkadaşlarından hepsini değilse de bir kısmını tanıyıp olmanız, çocuğunuzun etkilenme şeklini izleyebilmenize yardımcı olabilir. Size göre onu olumsuz yönde etkileyebilecek arkadaşlarıyla birlikteyse, bunu direkt çocuğunuzla paylaşmanız, bu kişilerle arkadaşlığını kesmesini istemeniz öfkelenmesine ve anlaşılmadığını hissetmesine neden olabilir. Bu noktada onu uzaktan izlemek ve yardıma gereksinimi olduğunda farkedip destek vermek, anne-baba olarak yapabileceğiniz en iyi şeydir.

Yavaş yavaş sadece söylenenleri değil, beden dilini de anlamaya başlar. Bu dönemde olayları kendi boyutundan değil, karşısındaki kişinin bakış açısıyla da görmeye çalışma çabası vardır.

Bu dönemde ruh hali değişkenlik göstermeye başlayabilir. Kendisiyle meşguliyeti artar. Bu yaş çocuğu çok çabuk öfkelenir, çok çabuk da affeder. Hem rekabetçi, hem de işbirlikçidir bu yaş çocuğu. Hemcinsleriyle olan işbirliği artarken, karşı cinsten olan arkadaşlarıyla gerginliklerin ve rekabetin başladığı görülmektedir. İki cins arasındaki bu gerginliği ve rekabeti doğal ve sağlıklı bir süreç olarak değerlendirmek gerekir. “Kendi cinsiyetini kabul etme” gibi ergenlik döneminde başarılması beklenen bir gelişim görevinin gerçekleşmesinde önemli bir aşamadır. Bu nedenle 9-10 yaşından itibaren başlayarak her çocuğa kendi cinsinden arkadaşlarıyla bulunabileceği ortamlar yaratılmalıdır.

❖ **Bilişsel Gelişim:**

İlkokulun 5.sınıfının ortalarına doğru çocuklar somut düşünce düzeyinden “soyut düşünme” düzeyine geçerler. Çeşitli seçenekleri görebilme, yetişkinlerin açıklamalarını kendi varsayımlarıyla sınama gibi yönlerden gelişmeye başlarlar. Yaratıcılık ve üretkenlik artar. Parçaları birleştirme, bir olayın altında yatan nedenleri bulmaya çalışma gibi konular ilgilerini çekebilir. Bu nedenle arabuluculuk gibi problem çözme becerilerini öğrenmeye aşırtırlar. Düşünme ve olayları algılama biçimleri giderek yetişkinlere benzemeye başlar.

ÇOCUĞUMUZA NASIL YARDIMCI OLABİLİRİZ?

- Çocuğunuzun her fırsatta duygularını ifade etmesine teşvik edin ve duygularına saygı duyun.
- Çocuğunuzun öfkelerini olumlu bir şekilde, şiddete başvurmadan göstermesine yardım edin.
- Çocuğunuzu dinleyin. Çocuğunuzun anlayabileceği kelimeler ve örnekler kullanın. Çocuğunuzu soru sormaya teşvik edin.
- Olumlu noktalar üzerinde durun. Çocuğunuz konuşmak istediğinde istekli olduğunuzu gösterin. Önemli olan onun ihtiyacı olduğunda sizinle paylaşmasıdır.
- Kendi problem çözme ve başatma becerilerinizi gözden geçirin. İyi bir örnek misiniz? Kendi öfkenizi ve engellenmelerinizle başedemiyorsanız yardım

almaktan çekinmeyin. Çünkü çocuğunuzun kendi becerilerini geliştirmesinde en önemli modeli sizsiniz.

- Çocuğunuzun yetenek ve becerilerine destek olun, sınırlılıklarını kabul edin. Hedefleri çocuğunuzun yetenek ve ilgilerine göre oluşturun.
- Başarılarını ve olumlu yönlerini onaylayın, övün.
- Çocuğunuzun yeteneklerini, başarılarını başkalarıyla kıyaslamayın.
- Çocuğunuzla birlikte olmak için düzenli olarak zaman ayırın.